

WPŁYW COVID-19 NA SEKTOR ROLNY, LEŚNY I RYBOŁÓWSTWA

OCENA COPA I COGECA

5 września - 20 listopada 2020 r.

Notatka ta jest aktualizacją oceny Copa i Cogeca [COV\(20\)6315](#) z 7 września br. Dodatkowe informacje znajdują się we wcześniejszych ocenach. Poniższa analiza odzwierciedla sytuację w łańcuchu rolno-spożywczym. Niniejszy dokument jest niewyczerpującym zestawieniem informacji uzyskanych od krajowych organizacji członkowskich Copa i Cogeca. Prosimy członków Copa-Cogeca o regularne sprawdzanie sekcji COV na Agri-Info.

Wstęp

Ze względu na pandemię COVID-19 panującą w całej UE oraz sytuację handlu i zdrowia zwierząt, koniunktura rynkowa wielu sektorów rolnych pogarsza się w błyskawicznym tempie.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że uprzednie środki wprowadzone przez Komisję i państwa członkowskie (np. zielone korytarze, wytyczne dla pracowników sezonowych, środki rynkowe) i przygotowania podjęte przez łańcuch rolno-spożywczy usprawniają funkcjonowanie jednolitego rynku w dobie drugiej fali.

Niemniej jednak, ze względu na ponowne wprowadzenie pewnych ograniczeń w państwach członkowskich oraz perspektywę brexitu bez umowy (UE-Zjednoczone Królestwo), sytuację handlową (np. oliwki, Airbus/Boeing) oraz kwestie związane ze zdrowiem zwierząt (np. grypa ptaków, afrykański pomór świń) wiele sektorów rolnych znowu znajduje się pod silną presją rynkową i finansową. Jest ona związana ze zmianami w konsumpcji (np. zamknięcie sektora usług gastronomicznych i reperkusje na produkty o wysokiej wartości), a także ich bezpośrednim wpływem na działalność części łańcucha rolno-spożywczego.

Tak naprawdę wiele sektorów (np. wina, kwiatów i roślin ozdobnych czy mięsa) nigdy w pełni nie podniosło się po pierwszej fali, ani nie otrzymało wsparcia UE. Dlatego też wzywamy Komisję Europejską do podjęcia pilnych działań. Trzeba zagwarantować odpowiedni poziom wsparcia spoza budżetu WPR.

Opowiadamy się również za umową handlową między UE a Zjednoczonym Królestwem, by w jak największym stopniu ułatwić wymianę handlową przy jednoczesnym utrzymaniu integralności jednolitego rynku i równych warunków konkurencji między podmiotami rolnymi. Ponadto apelujemy do Komisji Europejskiej o uwzględnienie skutków brexitu dla europejskiego sektora rolnego i upewnienie się, że sektor skorzysta z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej bez względu na wynik negocjacji.

Mimo pandemii COVID-19 europejscy rolnicy i spółdzielnie rolnicze dokładają wszelkich starań, by utrzymać stabilne dostawy bezpiecznej, wysokiej jakości i odżywczej żywności dla obywateli w całej UE, zapewniając tym samym bezpieczeństwo żywnościowe. Poniżej znajduje się ocena sytuacji poszczególnych sektorów zrealizowana przez Copa-Cogeca.

- **Analiza sektorowa:**

Wieprzowina

Warunki na europejskim rynku wieprzowiny się pogarszają ze względu na skumulowane skutki COVID-19, sytuacji zdrowotnej i międzynarodowego handlu (np. regionalizacja, UE - Zjednoczone Królestwo). Mimo że ceny w UE są dramatycznie niskie i często nie pokrywają nawet kosztów produkcji, koszty paszy ciągle rosną. Popieramy wszelkie działania podejmowane na szczeblu krajowym, UE czy też przez strony zainteresowane mające na celu zapobieganie konsekwencjom afrykańskiego pomoru świń lub ich ograniczanie w jak największym stopniu. Równocześnie trzeba przeznaczyć dodatkowe fundusze na kontrolowanie rozprzestrzeniania się ASF w Europie i wspierać dotkniętych producentów. Bioasekuracja ma zasadnicze znaczenie.

Trzeba rozważyć wszelkie alternatywy, które mogłyby złagodzić sytuację na rynku, w tym ubój z konieczności na alternatywne zastosowania i ponowne wprowadzenie przetworzonych białek zwierzęcych. Wzywamy Komisję i państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków i wdrożenia bardziej zdecydowanego systemu zarządzania populacją dziką, a także do przeznaczenia dodatkowych zasobów na opracowanie szczepionki. Apelujemy o wspólne działania na szczeblu UE, by bronić unijnego udziału w rynku eksportowym poprzez doprowadzenie do uznania zasady regionalizacji i dialog na najwyższym szczeblu z krajami trzecimi, by uniknąć tymczasowego zawieszenia handlu ze względu na obawy związane z COVID-19.

Mięso drobiowe i jaja

Grypa ptaków pojawiła się bardzo wcześnie w tym roku i już odbiła się na gospodarstwach w całej Europie. Postulujemy o lepszy system monitorowania dzikich ptaków do przewidywania i minimalizowania ryzyka. Dodatkowo rolnicy potrzebują wsparcia na wprowadzenie środków bioasekuracji. Wzywamy do uwzględnienia zmian na rynku konsumenckim w zarządzaniu przywozem. Sektor mięsa drobiowego jest pełen wzajemnych powiązań, dlatego też zawarcie umowy ze Zjednoczonym Królestwem ma niesamowite znaczenie.

Produkty mleczne, wołowina, cielecina i mięso baranie

Sytuacja rynkowa nie wróciła do normy po pierwszej fali COVID-19 i najprawdopodobniej jeszcze się pogorszy ze względu na ograniczenia wprowadzane na szczeblu krajowym (dotyczące np. usług gastronomicznych), brak równowagi między popytem a podażą oraz brak pewności co do przyszłych stosunków handlowych ze Zjednoczonym Królestwem. Komisja Europejska powinna przygotować się na podjęcie działań w razie konieczności.

Wino

Prognozy rynkowe są bardzo niepewne i niezbyt optymistyczne. Ograniczenia związane z COVID-19 bardzo odbiły się na popycie, który jeszcze nie wrócił do normy po pierwszej fali pandemii, podczas której utracono ponad 30% rynków zbytu. Zapasy w UE są bardzo duże, a co więcej niedługo pojawią się nowe wyzwania handlowe (brexit, cła USA). Grupa robocza „Wino” popiera pracę Komisji nad aktami delegowanymi przedłużającymi okres obowiązywania aktualnych środków do 15 października 2021 r. mimo że spodziewamy się przeciętnych zbiorów (160 mln hl).

Oliwa z oliwek

W 2020 r. w UE wyprodukuje się przeciętną ilość oliwy z oliwek o doskonałej jakości, po bardzo obfitej produkcji w 2019 r. i bardzo niskich cenach. Ograniczenia związane z pandemią COVID-19 wpłynęły na sprzedaż bezpośrednią i oleoturystykę. Cła USA (Airbus) nadal odbijają się na hiszpańskich produktach.

Miód

W 2020 r. produkcja miodu spadła o 40% przez co prawdopodobnie na unijnym rynku wystąpi niedobór miodu. Doprowadzi to do wzrostu importu spoza UE, a przemysł spożywczy odwróci się od rynków lokalnych, gdyż będzie nabywać miód importowany, co z kolei utrzyma ceny na niskim poziomie. Należy pilnie wdrożyć środki zarządzania ryzykiem i promocji, jak również oznaczenie pochodzenia miodu oraz objąć ściślejszą kontrolą import z krajów trzecich.

Kwiaty i rośliny ozdobne

Środki związane z COVID-19 bardzo zaszkodziły produkcji i sprzedaży kwiatów i roślin ozdobnych. Sektor boryka się już ze skutkami drugiej fali, mimo że nie otrzymał jeszcze wsparcia na pokrycie strat poniesionych podczas pierwszej. W tych trudnych czasach sektor potrzebuje pewności, również w odniesieniu do umowy ze Zjednoczonym Królestwem.

Zboża i susz paszowy

Podaż jest niższa niż w ubiegłym roku, ogólnie rzecz biorąc sytuacja jest jednak wyważona ze względu na obfite plony w Australii, Argentynie i Kanadzie. Rynek napędza popyt z Chin, co prowadzi do generalnego wzrostu cen z wyjątkiem pszenicy durum i jęczmienia browarnianego. Nie ma premii za jęczmień browarniany. Cena jęczmienia browarnianego jest równa cenie jęczmienia paszowego.

Zapasy suszu paszowego we Włoszech i Hiszpanii są wysokie ze względu na znaczne koszty transportu, gdyż kraje te zazwyczaj eksportują co najmniej 60% produkcji własnej na Bliski Wschód. Popyt na rynku UE ze strony sektora hodowli się nie zwiększył, nie pokrywa więc spadku wywozu.

Zgłoszono wzrost cen paszy (poniżej 3%) w stosunku do poprzedniego okresu.

Warzywa i owoce

Obecnie coraz rzadziej zgłaszane są problemy z dostępem do pracowników sezonowych z UE i spoza UE. Ceny rynkowe lekko spadły chociaż koszty są nadal wysokie ze względu na środki ochrony związane z COVID-19.

Ziemniaki

Całkowita produkcja ma wynieść 54 mln ton. Nadwyżka dla przemysłu produkcji frytek powinna wynieść 1-2 mln ton, jeśli wszystkie ziemniaki zostaną zebrane, a jakość utrzyma się po długim okresie przechowywania w związku z zakazem stosowania chloroprofamu. Rynek kasowy ziemniaków stagnuje. Pojawia się ryzyko sporów dotyczących warunków umów, np. jakości. Nabywcy mogą próbować zerwać umowy i kupić tańsze ziemniaki na rynku kasowym. Występuje nadwyżka sadzeniaków odmian na frytki.

Cukier

Ze względu na skutki COVID-19 zarówno w okresie 2019/2020 jak i 2020/2021 panuje równowaga między podażą i popytem cukru na rynku światowym. W sezonie 2019/2020 konsumpcja w UE spadła o 429 000 ton, a eksport zmniejszył się o 885 000 ton.

Akwakultura

Sytuacja akwakultury słodkowodnej jest wciąż alarmująca w kilku krajach ze względu na zamknięcie sektora usług gastronomicznych.

Siła robocza

Skutki pandemii dla sektora rolnego zmieniły się od pierwszego półrocza 2020, kiedy to swobodny przepływ pracowników był niezbędny (zwłaszcza w przypadku pracowników sezonowych z UE i spoza UE). Aktualnie trzeba doprowadzić do zharmonizowanego wdrażania obowiązujących wytycznych, jasnej komunikacji między państwami członkowskimi i stosowania znormalizowanych procedur sanitarnych przez pracodawców. Niedobór siły roboczej nadal stanowi wyzwanie dla pracodawców, zwłaszcza w perspektywie przyszłorocznych zbiorów. Niemniej jednak, teraz trzeba skupić się na odbudowie przedsiębiorstw.

Komunikat Komisji z 28 października w sprawie dodatkowych środków reagowania na COVID-19 wymaga koordynacji, zwłaszcza w odniesieniu do przepisów dotyczących kwarantanny, transgranicznego ustalania kontaktów zakaźnych i tymczasowych ograniczeń podróży innych niż niezbędne do UE. [EA\(20\)8160](#)EN[1]

Potrzeba wyraźnej komunikacji, by doprowadzić do skoordynowanego podejścia do ograniczania swobodnego przepływu w odpowiedzi na pandemię COVID-19 zgodnie z ostatnim projektem zaleceń Rady. [EA\(20\)7665](#) (rev.1). Na zakończenie, w strategicznych ramach UE na rzecz

zdrowia i bezpieczeństwa w pracy [2021-2027] przewidziano znormalizowane procedury zgodności. [EA\(20\)8454](#)EN[1]